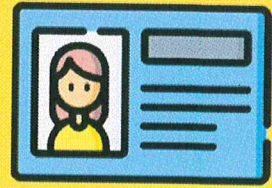

Disabilities Thailand
มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย

ถ้ามีบัตรคนพิการ จะได้รับสิทธิอะไรบ้าง?

1

เบี้ยความพิการ

คนพิการที่มีบัตรประจำตัวความพิการ
จะได้รับเบี้ย 800 บาท / เดือน

7

สิ่งอำนวยความสะดวก

กรม. มติเมื่อ 19 พ.ค. 52 และ 20 พ.ย. 55 ให้นำหน่วยงาน
ราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้เข้าถึง
คนพิการได้ ผลักดันการจัดตั้งอำนวยความสะดวก

2

การกู้ยืมเงินประกอบอาชีพ

คนพิการอายุ 20 ปีขึ้นไป/ผู้ดูแลตามกฎหมาย กู้ยืมเงิน
จากกองทุนคนพิการไม่เกิน 120,000 บาท และกู้
รายกลุ่มไม่เกิน 1 ล้านบาท
ผ่อนชำระไม่เสียดอกเบี้ยภายใน 5 ปี

8

ผู้ช่วยคนพิการ

ผู้ช่วยคนพิการให้กับคนพิการที่จำเป็นต้องให้ผู้ช่วย
เพื่อให้ประกอบกิจวัตรประจำวัน วันละไม่เกิน 1 ชม.
เดือนละไม่เกิน 180 ชม.

3

การช่วยเหลือทางกฎหมาย

ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและจัดหาทนายความ
ว่าต่าง แก่ผู้พิการที่มีฐานะยากจน และไม่ได้รับ
ความเป็นธรรม

9

สิทธิทางอาชีพ

คนพิการเข้ารับการฝึกอาชีพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
ที่ศูนย์พัฒนาเด็กพิการและอาชีพคนพิการ และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ศูนย์พัฒนาแรงงานฝีมือจังหวัด
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

4

การจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการที่ ไม่เป็นธรรม

คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำ
ในลักษณะที่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม มีสิทธิเรียกร้อง
ต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
แห่งชาติให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามไม่ให้
กระทำการนั้นได้

10

สิทธิทางการศึกษา

มีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่
เริ่มเรียนจนถึงปริญญาตรี และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก
สื่อบริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

5

บริการล่ามภาษามือไทย

- ใช้บริการทางแพทย์และทางสาธารณสุข
- สโมสรงานหรือติดต่อประกอบอาชีพ
- การร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือเป็นพยานในชั้นศาล
- การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม หรือสัมมนา ฯลฯ

11

ลดหย่อนค่าขนส่งสาธารณะ

- การลดหย่อนค่าโดยสาร ดังนี้
- 1.รถไฟฟ้า BTS ขึ้นฟรีทุกสถานี
 - 2.รถไฟฟ้า MRT ขึ้นฟรีทุกสถานี
 - 3.แอร์พอร์ตเรลลิงก์ ขึ้นฟรีเฉพาะสายสีม่วงเงิน (City Line)
 - 4.การบินไทยลด 50% / ผู้ดูแลคนพิการ 1 คน ลด 25% ลดเฉพาะ
ในประเทศไทย
 - 5.รถ ขสมก.และรถร่วมบริการของ ขสมก. ทุกประเภทลดค่าโดยสาร 50%
 - 6.บขส. ลด 50% (ไม่รวมค่าธรรมเนียม)
 - 7.เรือโดยสาร ได้แก่ เรือด่วนเจ้าพระยา เรือใบแดงแสมสาบ
และเรือข้ามฟากขึ้นฟรีได้
 - 8.รถไฟ ลดค่าโดยสาร 50%

6

ปรับสภาพที่อยู่อาศัย

การปรับสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะกับคนพิการ เช่น
การปรับห้องน้ำ, การติดตั้งราวจับ, การปรับสภาพผิว
ทางเดิน ฯลฯ ให้อัตราเหมาะสมไม่เกินร้อยละ
20,000 บาท

12

สิทธิทางการแพทย์

- สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- การตรวจวินิจฉัย
 - การตรวจทางห้องปฏิบัติการ
 - การตรวจด้วยวิธีพิเศษตามสิทธิ
 - การแนะนำให้บริการ
 - บริการเป็นรายกรณี เช่น การให้ยา, เวชภัณฑ์, การคัดกรอง, ถ่ายภาพบำบัด ฯลฯ

คู่มือการปฏิบัติตามกฎหมาย การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดแนวทาง และปรับปรุงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกด้าน ทุกระดับ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งกำหนดมาตรการให้หน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ เพื่อให้คนพิการมีรายได้ที่เพียงพอสำหรับ การดำรงชีวิต มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ กรมส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้จัดทำคู่มือฉบับนี้เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ มีความรู้ความเข้าใจและทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ ตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการได้อย่างถูกต้อง

กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ

สารบัญ

สาระสำคัญ

หน้า

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานคนพิการ	4
2. วิธีการปฏิบัติตามกฎหมาย	5
▶ การนับจำนวนผู้ปฏิบัติงาน	5
▶ วิธีที่ 1 รับคนพิการเข้าทำงาน (มาตรา 33)	7
▶ วิธีที่ 2 การส่งเสริมอาชีพโดยการจัดให้มีสัมปทาน (มาตรา 35)	8
(1) การให้สัมปทาน	8
(2) การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ	9
(3) การจัดจ้างมาช่วยงานหรือจ้างเหมาบริการ	10
(4) การฝึกงาน	11
(5) การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก	12
(6) การจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ	13
(7) การให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ	14
3. วิธีการแจ้งการให้สิทธิและรับสิทธิ (มาตรา 35)	15
▶ หลักฐานการขึ้นทะเบียนขอรับสิทธิ ตามมาตรา 35	16
4. การยื่นรายงานผลการจ้างงานคนพิการ	17
▶ เอกสารที่ต้องใช้	17

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานคนพิการ

1) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 33 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ รับคนพิการเข้าทำงาน ตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนด จำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ จะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

มาตรา 35 ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน ตามมาตรา 33 หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงาน ตามมาตรา 33 และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น อาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้า หรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

2) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ จะต้องรับเข้าทำงานและจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2554

3) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้า หรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือ จัดให้มีอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใด แก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. วิธีการปฏิบัติ ตามกฎหมาย

การนับจำนวนผู้ปฏิบัติงาน

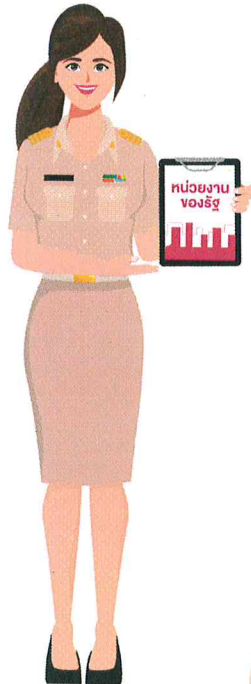
1) จำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงาน

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุก 100 คน ต้องรับคนพิการ 1 คน เศษเกิน 50 คน ต้องรับคนพิการเพิ่มอีก 1 คน (100 คน:1 คน, 151 คน: 2 คน)

2) บทนิยาม คำว่า “หน่วยงานของรัฐ”

หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการ ส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

คำว่า “ผู้ปฏิบัติงาน” หมายถึงข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงาน หรือผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเรียกชื่อ อย่างอื่นของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งปฏิบัติงานประจำในหน่วยงานของรัฐนั้น และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ใน ต่างประเทศ และผู้ซึ่งอยู่ระหว่างการลาโดยได้รับ เงินเดือนด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงลูกจ้าง ชั่วคราว หรือพนักงานจ้างเหมาที่ปฏิบัติงาน โดยมีกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้าง

3) วิธีนับผู้ปฏิบัติงาน ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานทุกวันที่ 1 ตุลาคมของแต่ละปี และให้นับโดยวิธี ดังต่อไปนี้

(1) กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานรวมกันเป็นกระทรวง ทั้งนี้เมื่อได้จำนวนคนพิการที่แต่ละกระทรวงจะต้องรับแล้วให้ปลดกระทรวงดำเนินการจัดสรรให้หน่วยงานใดในสังกัดรับคนพิการเข้าทำงานโดยพิจารณาจากลักษณะงานที่คนพิการสามารถทำได้ตามความเหมาะสม

(2) ราชการส่วนท้องถิ่น ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพิการ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(3) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละรัฐวิสาหกิจ

(4) หน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานอื่นของรัฐ

**เมื่อทราบจำนวนคนพิการที่ต้องจ้างแล้ว
ให้เลือกวิธีปฏิบัติ ได้ 2 วิธี มาตรา 33 และมาตรา 35
โดยสามารถทำวิธีเดียวหรือหลายวิธีรวมกันก็ได้**

▶ วิธีที่ 1 การรับคนพิการ เข้าทำงาน (มาตรา 33)

- ให้จ้างคนพิการเป็นผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประจำ (ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว)
- กรณีกระทรวงให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของกระทรวงเพื่อนำมาคิดอัตราส่วนคนพิการที่ต้องจ้าง และให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้จัดสรรให้หน่วยงานในสังกัดรับคนพิการเข้าทำงาน โดยจ้างตามวิธีที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือระเบียบของหน่วยงานนั้น ๆ
- กรณี อปท. รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้นับจำนวนผู้ปฏิบัติงานของแต่ละองค์การหรือแต่ละหน่วยงานเพื่อนำมาคิดอัตราส่วนคนพิการที่ต้องจ้าง โดยจ้างตามวิธีที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานนั้น ๆ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. ณ วันที่ 1 ตุลาคมของแต่ละปี ให้นายกรัฐมนตรีสั่งหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งสำรวจผู้ปฏิบัติงานว่ามีกี่คนในจำนวนนี้เป็นผู้มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้วกี่คนเพื่อสรุปอัตราส่วนที่ต้องรับคนพิการเพิ่มขึ้นหรือไม่
2. หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วน สามารถเลือกใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือใช้ 2 วิธี ตามมาตรา 33 หรือมาตรา 35 รวมกัน
3. แจ้งผลการปฏิบัติตามกฎหมายและรายงานผลการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 33 หรือมาตรา 35 ไปที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แจ้งรายงานผล ไปที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่หน่วยงานของรัฐตั้งอยู่

วิธีที่ 2

การส่งเสริมอาชีพ โดยการจัดให้มีสัมปทาน (มาตรา 35)

หน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จ้างคนพิการตาม
มาตรา 33 อาจจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพในรูปแบบอื่น
โดยวิธีการให้สัมปทานซึ่งมี 7 วิธี ดังต่อไปนี้

(1) การให้สัมปทาน

การให้สิทธิแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ใช้
ประโยชน์จากทรัพย์สินในการประกอบอาชีพ

- ระยะเวลาสัญญาไม่น้อยกว่า 1 ปี
- มูลค่าปี/1 คน (ไม่ต้องกำหนดจำนวนมูลค่า
เพราะหน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แต่ต้องเป็นไปตาม
ความเหมาะสม)

ตัวอย่าง การให้สัมปทาน

- ให้สัมปทานตู้เครื่องดื่มอัตโนมัติ
- ให้สัมปทานพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1 ไร่ ให้แก่ผู้ดูแลคนพิการ
- ให้สัมปทานเครื่องถ่ายเอกสารเพื่อประกอบอาชีพ
- ให้สัมปทานพื้นที่เพื่อทำกิจกรรม (ปลูกพืชยืนต้น)
- ให้สัมปทานตู้เติมเงินมือถืออัตโนมัติ
- ให้สัมปทานเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ
- ให้สัมปทานร้านขายอาหาร (สื่อค้ายของ) ในศูนย์อาหารของหน่วยงานให้คนพิการ
ขายสินค้าและบริการ
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจัดสรรเวลาออกอากาศทางสถานีให้แก่
คนพิการเพื่อทำการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และส่งเสริมโอกาสการสร้างงาน
คนพิการ หรือประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าของคนพิการ
- ให้สัมปทานคนพิการเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหน่วยงาน เป็นต้น

(2) การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ

การจัดสถานที่บริเวณหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกเพื่อให้คนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ โดยยกเว้นค่าเช่า

- ระยะเวลาสัญญาไม่น้อยกว่า 1 ปี
- กรณีหน่วยงานของรัฐ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจอนุญาตภายใต้เงื่อนไขให้ใช้อาคารหรือสถานที่ของหน่วยงานของรัฐที่ได้กำหนดไว้ โดยได้รับการยกเว้นค่าเช่าและค่าธรรมเนียมอื่น

ตัวอย่าง การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ

- สถานศึกษาจัดพื้นที่บริเวณโรงอาหารให้คนพิการดำเนินการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม
- หน่วยงานจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดบริการร้านนวดแผนไทย
- เทศบาลเมืองจัดพื้นที่บริเวณชายหาดให้คนพิการเปิดร้านขายอาหารและเครื่องดื่มให้กับนักท่องเที่ยว
- หน่วยงานเปิดให้มีโซนสินค้า/บริการของคนพิการ
- โรงเรียนรัฐบาลจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายเครื่องเขียนแก่นักเรียน
- โรงพยาบาลจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายและจัดดอกไม้
- จัดสรรพื้นที่ให้คนพิการขายสลากกินแบ่งรัฐบาล
- เปิดพื้นที่ในโซนศูนย์อาหาร/โรงอาหารให้คนพิการขายสินค้าและบริการ
- มหาวิทยาลัยของรัฐจัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายหนังสือ
- จัดสรรพื้นที่ให้คนพิการเปิดร้านขายของที่ระลึก
- จัดสรรพื้นที่ให้ผู้ดูแลคนพิการเปิดร้านเสริมสวย เป็นต้น

(3) การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ

การจ้างเหมาช่วงงานหรือการจ้างเหมาบริการจากคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐ

กรณีหน่วยงานของรัฐ

1. กรณีหน่วยงานของรัฐก่อนดำเนินการในแต่ละปี ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกำหนดลักษณะงานที่เหมาะสมภายในองค์กร เพื่อมอบให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการทำแทนได้ และจัดสรรงบประมาณตามวงเงินที่กำหนดแล้วให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานแห่งนั้นติดต่อกับผู้รับจ้างเป็นรายกรณีโดยตรงเพื่อเสนอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างและคณะกรรมการตรวจรับการจ้างตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นโดยวิธีกรณีพิเศษ

2. ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวงเงินตามสัญญาหรือข้อตกลงที่จะจ้างในแต่ละครั้ง โดยพิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสมตามลักษณะของงาน และจำนวนคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงาน

3. หน่วยงานของรัฐอาจดำเนินการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ โดยดำเนินการภายในปีงบประมาณ และในกรณีที่มีข้อตกลงให้จ้างต่อเนื่อง ให้สัญญาหรือข้อตกลงดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ของแต่ละปี

- ระยะเวลาดำเนินการภายในปีงบประมาณ
- มูลค่า/ปี/ 1 คน (กำหนดวงเงินตามสัญญาหรือข้อตกลงตามความเหมาะสม)

ตัวอย่าง การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมา

- โรงพยาบาลของรัฐจ้างเหมาบริการผู้ดูแลคนพิการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บริการข้อมูลการดูแลสุขภาพสำหรับประชาชน
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาคนพิการทำงานในตำแหน่ง พนักงานรับโทรศัพท์
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาคนพิการในตำแหน่งธุรการ
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาบริการคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ดำเนินงานในโครงการของหน่วยงานนั้น ๆ
- หน่วยงานของรัฐจ้างเหมาผู้ดูแลคนพิการทำงานในตำแหน่งแม่บ้าน เป็นต้น

(4) การฝึกงาน

การเพิ่มพูนความรู้ทักษะประสบการณ์หรือการถ่ายทอดวิทยาการหรือ เทคโนโลยีที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

- ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน และไม่น้อยกว่า 600 ชั่วโมง หรือตามที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นเห็นสมควรและมีการมอบวุฒิบัตรที่ออกโดยหน่วยงานที่รับฝึกงานแก่ผู้ผ่านการฝึกงานด้วย

- มูลค่าไม่น้อยกว่า (เช่น ปี 2564 มูลค่า 313 บาท x 365 วัน x 1 คน)

หน่วยงานของรัฐอาจจัดฝึกงานเองหรือจะสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานของรัฐอื่นหรือเอกชนเป็นผู้จัดฝึกงานแทนก็ได้ซึ่งต้องไม่ใช้การกิจตามปกติของหน่วยงานของรัฐ โดยหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกงาน เช่น ค่าสถานที่ ที่พัก วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร วิทยากร ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าอาหารแก่ผู้เข้ารับการฝึกงาน ทั้งนี้ การฝึกงานให้นำระเบียบว่าด้วยการฝึกอบรม ของส่วนราชการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่าง การฝึกงาน

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตร การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้คนพิการจำนวน 20 ราย
- กระทรวงสาธารณสุขจัดหลักสูตรการนวดสปาและนวดแผนไทยให้แก่คนพิการ
- มหาวิทยาลัยของรัฐจัดอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อประกอบอาชีพแก่คนพิการ
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจัดฝึกงานหลักสูตรมัคคุเทศก์ให้คนพิการ
- หน่วยงานของรัฐฝึกอาชีพหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง “เพาะเลี้ยงเห็ดฟางและเห็ดนางฟ้า”
- มหาวิทยาลัยฝึกอาชีพประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าใยบัว
- หน่วยงานของรัฐฝึกอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์เบื้องต้นให้แก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ เป็นต้น

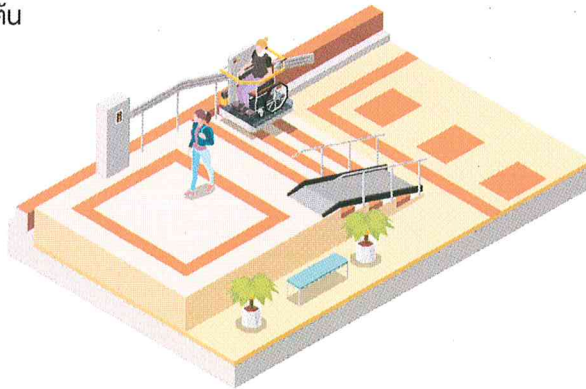
(5) การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก

การจัดให้มีเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกซึ่งเคลื่อนที่หรือเคลื่อนย้ายได้เพื่อให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้บนพื้นฐานของความต้องการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท

- ระยะเวลาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี
- มูลค่า/ปี/1 คน (พิจารณาวงเงินสำหรับการจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการตามความเหมาะสม)
- การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องมีลักษณะเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะหรือการจัดให้มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่น เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2555

ตัวอย่าง การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก

- ติดตั้งลิฟต์สำหรับคนพิการให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว
- จัดให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสสำหรับคนพิการทางการเห็น
- สร้างห้องน้ำสำหรับคนพิการให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว
- สร้างทางสัญจรให้แก่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นคนพิการทางการเคลื่อนไหว
- ที่นั่งสำหรับคนพิการหรือพื้นที่สำหรับจอดรถเข็นคนพิการ
- ที่จอดรถสำหรับคนพิการ
- สัญญาณเสียงและสัญญาณแสงขอความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ
- ราวจับคกหรือผนังกันตก
- ประตูสำหรับคนพิการ เป็นต้น

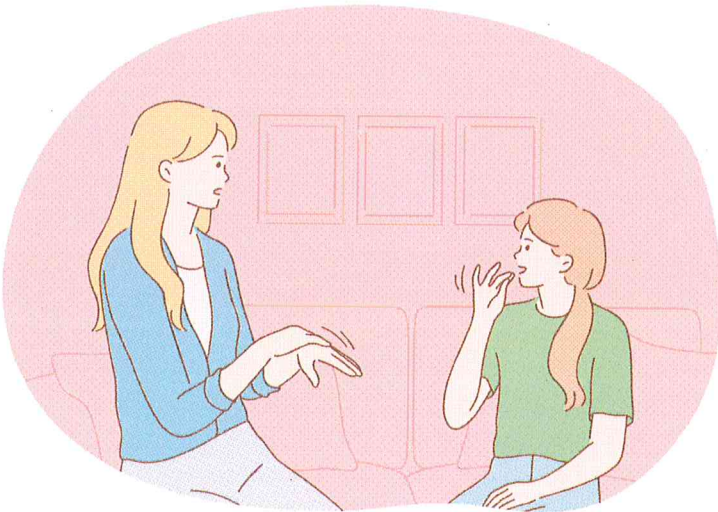
(6) การจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ

การจ้างบุคคลซึ่งจดแจ้งเป็นล่ามภาษามือต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้บริการแก่คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

- หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีคนพิการซึ่งความต้องการจำเป็นพิเศษที่จะต้องใช้บริการล่ามภาษามือเพื่อสนับสนุนหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้สามารถสื่อสารกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การจัดให้มีล่ามภาษามือในสัดส่วน 1 คน ต่อคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 20 คน
- กรณีหน่วยงานของรัฐ ให้พิจารณากำหนดวงเงินในการจัดให้มีล่ามภาษามือตามความจำเป็นและความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคนพิการ

ตัวอย่าง การจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ

- หน่วยงานของรัฐจัดให้มีล่ามภาษามือเพื่อสื่อสารระหว่างพนักงานที่เป็นคนพิการทางการได้ยินกับพนักงานปกติ ซึ่งหน่วยงานมีพนักงานที่เป็นคนพิการทางการได้ยินจำนวน 20 คน และได้ทำสัญญาจ้างล่ามภาษามือ จำนวน 1 ราย เพื่ออำนวยความสะดวกในการสื่อสารระหว่างทำงาน

(7) การให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

การให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการโดยตรงเพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการสามารถประกอบอาชีพหรือมีรายได้

- ระยะเวลาไม่ได้กำหนด (โดยปกติระยะเวลา 1 ปี)
- มูลค่า/ปี/1 คน (พิจารณาตามความเหมาะสม)
- การดำเนินการ ให้เสนอแผนงานโครงการ วงเงินงบประมาณและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ต่อสำนักงานจัดหางานจังหวัด / สำนักงานจัดหางานกรุงเทพ

ตัวอย่าง การให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

- ให้จักรเย็บผ้าแบบอัตโนมัติและอุปกรณ์ให้คนพิการเพื่อประกอบอาชีพรับตัดเย็บเสื้อผ้า
- สนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ให้คนพิการ
- ซื้อสินค้าจากคนพิการ
- สนับสนุนเครื่องมือทางการเกษตรให้ผู้ดูแลคนพิการ
- สนับสนุนเงินให้คนพิการสร้างศูนย์เพาะเลี้ยงเห็ด
- สนับสนุนหมึกพรินเตอร์ให้คนพิการรับจ้างพิมพ์งานเอกสาร
- สนับสนุนเงินทุนซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเปิดร้านขายก๋วยเตี๋ยว
- หน่วยงานของรัฐจัดตั้งศูนย์เลี้ยงปลาให้คนพิการ เพื่อดำเนินธุรกิจเลี้ยงปลาเป็นต้น

3. วิธีการแจ้งการให้สิทธิ และรับสิทธิ (มาตรา 35)

1) **หน่วยงานของรัฐ** สามารถแจ้งการให้สิทธิได้ตลอดทั้งปี โดยให้แจ้ง ณ ที่ตั้งที่เป็นที่ตั้งของหน่วยงานของรัฐ คือ

- ในเขตกรุงเทพมหานครให้แจ้ง ณ สำนักจัดหางานกรุงเทพ
- ในจังหวัดอื่นให้แจ้ง ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด

2) **คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ** สามารถขอรับสิทธิ โดยให้ยื่นคำขอรับสิทธิ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

- ในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักจัดหางานกรุงเทพ
- ในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด

▶ หลักฐานการขึ้นทะเบียนขอรับสิทธิ ตามมาตรา 35

1) หน่วยงานของรัฐ ใช้หลักฐาน ดังนี้

- (1) แบบคำขอ (กกจ. พท. 2 -1 ถึง 7)
- (2) แบบแจ้งขอใช้สิทธิตาม มาตรา 35
- (3) หนังสือแจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิ
- (4) เอกสารอื่นๆ เพิ่มเติมกรณีเจ้าหน้าที่ สำนักงานจัดหางานขอให้เห็น
เพื่อประกอบการพิจารณา

2) คนพิการ/ผู้ดูแลคนพิการ ใช้หลักฐาน ดังนี้

- (1) แบบคำขอ (กกจ. พท. 1)
- (2) สำเนาบัตรประจำตัวคนพิการหรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของ
ผู้ดูแลคนพิการ
- (3) รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป
- (4) เอกสารอื่นๆ เพิ่มเติมกรณีเจ้าหน้าที่ สำนักงานจัดหางานขอให้เห็น
เพื่อประกอบการพิจารณา

4. การยื่นรายงานผลการจ้างงานคนพิการ

แจ้งผลการปฏิบัติตามกฎหมายและรายงานผลการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ภายในวันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี

หน่วยงานของรัฐ : ยื่นที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ยื่นที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่หน่วยงานตั้งอยู่

► เอกสารที่ต้องใช้

- 1) แบบรายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการ ประจำปี
- 2) สำเนาคำสั่งแต่งตั้ง / สำเนาสัญญาจ้าง พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวคนพิการ
- 3) สำเนานหนังสือแจ้งผลการให้ใช้สิทธิมาตรา 35 ที่ได้รับรองจากกรมการจัดหางานหรือสำนักงานจัดหางานพื้นที่/จังหวัด พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวคนพิการ และผู้ดูแลที่ใช้สิทธิ (ถ้ามีการใช้สิทธิแทนคนพิการ)

สแกน QR Code
เพื่อดาวน์โหลด E-Book

สแกน QR Code
เพื่อดาวน์โหลดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับการจ้างงานคนพิการ

คณะผู้จัดทำ

นายพิชญะ ใหญ่แก่นทราย
นางสาวจิไลพร วนนทอน
นางสาวณัฐกฤตา คงดี
นางสาวพานิณี สุขสอาด
นางสาวกนิษฐา ตีละบาล
นางสาวสุภา ยืนลิบ

ผอ. กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ
ผอ. กลุ่มส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ
นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นักพัฒนาสังคม
นักพัฒนาสังคม

สถานที่ติดต่อ

กลุ่มส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ

102/41 ถนนเศรษฐศิริ แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ : 02-106-9300 ต่อ 9330

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ติดต่อ : ศูนย์บริการคนพิการจังหวัด

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ที่หน่วยงานตั้งอยู่

คู่มือการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการ สำหรับหน่วยงานของรัฐ

โดย : กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ธันวาคม 2564 จำนวน : 2,000 เล่ม

กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
102/41 ถนนเศรษฐศิริ แขวงพญาไท
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
www.dep.go.th

